

Una escola amb drets
Projecte de recerca-acció

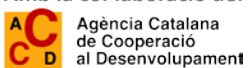
Informe del diagnòstic

Coordinació del projecte:
Quima Oliver i Ricart

UNICEF Comitè Catalunya
www.unicef.es/cat

Barcelona, novembre de 2011

Amb la col·laboració de:

“Els docents poden trobar la descripció de les funcions de la seva feina en la Convenció sobre els Drets de l’Infant. Els seus principis sobre la no discriminació, l’interès superior de l’infant, el desenvolupament de l’infant i el respecte cap als punts de vista de l’infant són ingredients cabdals en la conducta d’un educador. Difícilment cap altra professió és tan important en la consecució dels drets de l’infant”.

Thomas Hammarberg
A School for Children with Rights

ÍNDEX

1. Introducció: Impulsar una escola amb drets	2
2. Metodologia	5
3. Percepció del coneixement dels drets de la infància	6
3.1 El dret a la participació	7
4. El lloc dels drets dels infants a l'escola	8
5. Cap a una escola amb drets	10
6. Debilitats i fortaleces de l'àmbit escolar en la promoció d'una cultura de drets	11
7. Idees per a l'acció	13
8. Annexos	17

Introducció: Impulsar una escola amb drets

Poques persones s'atrevirien a posar en dubte que a l'escola no es procura respectar els drets humans en tant que espai per excel·lència per conèixer-los i per practicar-los. Però com en altres àmbits de la vida, com la família i la comunitat, l'escola arrossega encara deures en aquesta matèria. Per a UNICEF l'educació és una de les prioritats a la qual, després dels programes de protecció de la vida dels infants, dedica més esforços i recursos. Abordar el dret a l'educació no es limita només a l'accés, a la igualtat de nens i nenes de gaudir d'una educació bàsica i gratuïta, sinó que té a veure amb la qualitat, amb els continguts, amb les relacions que s'estableixen i amb el paper de l'escola com a nucli socialitzador.

Segons dades de l'Eurobaròmetre de la Comissió Europea (2000) només un 58% dels adolescents de l'Estat espanyol saben que les persones menors de 18 anys tenen drets específics, enfront del 65% de la mitjana europea. En aquest sentit, a Catalunya, la Llei d'educació 12/2009, en el seu article 30, diu que "els centres han de vetllar perquè els membres de la comunitat escolar coneguin la Convenció sobre els Drets dels Infants" i, en referència al paper dels pares i mares en l'educació, l'article 27 reconeix la necessitat de donar suport formatiu a les famílies per tal que s'impliquin més i millor en l'educació dels seus fills i filles. Per la seva banda, la Llei Orgànica d'educació espanyola també recull continguts sobre la Convenció i altres drets humans en l'educació primària i secundària dintre l'assignatura d'Educació per a la ciutadania. No obstant això, el Comitè dels Drets de l'Infant de Nacions Unides analitza el compliment de la Convenció a l'Estat espanyol i assenyala que és insuficient i recomana continuar impulsant actuacions de sensibilització i formació en drets de la infància al públic en general, les famílies i els professionals que treballen amb nens i nenes.

En termes d'educació, més enllà dels importants avenços en l'escolarització universal i gratuïta a partir dels tres anys, el Comitè alerta sobre els preocupants indicadors en relació a fracàs escolar, com són el rendiment i l'abandonament escolar, així com el baix desenvolupament dels processos de participació d'infants en els centres escolars espanyols, especialment a primària. La formació del professorat no inclou continguts específics sobre els drets humans i encara menys sobre la Convenció. La percepció general, a falta d'un estudi minuciós, és que els drets de la infància a l'escola queden relegats a un pla més discursiu que pràctic i sovint s'enfoca únicament en les vulneracions que passen fora, en altres països. Malgrat que la promoció i protecció dels drets dels infants és una qüestió que afecta localment i global i cal que impregni totes les esferes socials, tal com ja preveuen diversos marcs normatius i polítics catalans, espanyols i internacionals, a dia d'avui, la filosofia de la Convenció no està al moll de l'os de la vida escolar dels centres educatius de Catalunya.

Davant d'aquesta realitat i d'acord amb el mandat internacional d'UNICEF de vetllar pel coneixement i l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI), a Catalunya UNICEF treballa per difondre-la i avançar en fer-la realitat. Una de les tasques que porta a terme és la recerca-acció *Una escola amb drets*, un projecte pilot amb centres educatius de la ciutat de Barcelona que busca identificar claus, estratègies i recursos perquè el respecte, el coneixement i la defensa dels drets sigui una prioritat en l'àmbit escolar.

La primera fase del projecte (març-juny 2011) ha consistit en la realització d'un diagnòstic en el qual la comunitat educativa (docents, alumnat i famílies) ha posat de manifest una sèrie de necessitats i propostes que es detallen en aquest informe. Un cop realitzada la fase inicial i amb els resultats a la vista, volem avançar en les estratègies per incorporar la filosofia de la Convenció de forma integral, és a dir, respondre la pregunta *Quina escola amb drets volem ser?* Per a això ens caldrà pensar en què de la nostra realitat i pràctica educativa pot ajudar a consolidar aquest model d'escola i quins elements caldria modificar i quins incorporar.

Seguint la lògica de la Convenció, hem ordenat els eixos de treball als centres educatius a partir dels seus quatre principis rectoros en tant que guies per al compliment de tots els altres drets: el

dret a la no discriminació; el dret a la vida, a la supervivència i al desenvolupament; el dret a la participació i l'interès superior de l'infant. Així, aquests són els eixos que conceptualment, justifiquen i contextualitzen les accions que tinguin lloc en els centres de la mà dels Grups Motor i del treball que es desenvolupi per tal de situar la Convenció en el cor de la vida escolar.

Impulsar una cultura de drets, fomentar una pedagogia de drets de la infància, revisar l'escola amb filtres de Convenció delata obstacles que tenen a veure amb el desconeixement dels principis de la Convenció, amb les resistències adultes, amb actituds de condescendència en lloc de respecte i amb que l'incompliment dels drets s'acostuma a associar a situacions extremes i alienes.

2. Metodologia

Per dur a terme la recerca, es va comptar amb l'assessorament del Consorci d'Educació de Barcelona en la selecció de tres centres educatius que responguessin a una sèrie de criteris per assegurar la diversitat de contextos, realitats i necessitats socioeducatives, i ubicació a la ciutat de Barcelona: un centre d'educació infantil i primària públic (CEIP), un institut de secundària públic (IES) i un centre concertat de primària i secundària¹.

En cada centre es va constituir un Grup Motor (5 persones) per impulsar el projecte pilot i col·laborar activament en la realització del diagnòstic. Els resultats obtinguts són fruit de l'aplicació de diverses tècniques:

- ▲ Un grup de discussió² a cada centre en els qual a més de les persones integrants del Grup Motor hi van participar altres docents o membres de l'equip directiu. Aquestes mateixes persones després van respondre un qüestionari sobre el dret a la participació i com s'exerceix en l'àmbit educatiu.
- ▲ Aplicació d'un qüestionari³ a alumnes de primària (150 respostes obtingudes) i secundària (100 respostes obtingudes).
- ▲ Aplicació d'una enquesta⁴ a famílies d'alumnes de primària i secundària (116 respostes obtingudes).

La feina del Grup Motor ha contemplat també una sèrie de sessions de treball a l'entorn d'unes pautes⁵ per a la identificació de temes i reflexió que responien individualment i enviaven per correu electrònic.

La informació recollida brinda valuosos indicis sobre l'opinió respecte al coneixement i a com es perceben els drets de la infància a l'escola i fa emergir temàtiques clau, sense pretensió de tenir valor estadístic. Cal dir que per fer l'estudi, hem optat per prioritzar la consulta a les persones adultes docents, per ser el principal responsable de garantir les condicions per promoure els drets dels infants a la vida escolar, sense que això vagi en detriment del parer i percepció dels altres actors de la comunitat educativa: famílies, personal no docent dels centres i, en especial, dels nens i nenes i adolescents.

Atesa la diversitat de realitats entre les tres escoles es constata que les experiències de treball a l'aula i en el conjunt del centre varien molt segons cada cas en funció de moltes variables com els recursos disponibles, la mobilitat del professorat, el compromís de l'equip directiu o el

---

¹ Els centres pilot són: CEIP Pere Vila, IES La Sedeta i Escola Virolai.

² Veure *Annex*

³ Veure *Annex*

⁴ Veure *Annex*

⁵ Veure *Annex*

perfil de famílies de l'escola, entre d'altres. En qualsevol cas, aquest informe recull el fruit d'aquest treball plural i exposa reflexions i temes que s'han identificat en aquesta fase del projecte i que constitueixen una base per dissenyar futures línies d'acció amb perspectiva de drets .

3. Percepció sobre el coneixement dels drets de la infància

Saber quin coneixement dels drets de la infància i de la Convenció tenen els actors de la comunitat educativa constitueix el punt de partida de qualsevol projecte que busqui contribuir a divulgar-los i exercir-los. En aquest sentit, els i les docents diuen tenir coneixement dels drets humans en general i dels de la infància en particular, si bé a l'hora d'esmentar un document que els reculli, aquest coneixement es torna més inconcret. La Convenció és en ben pocs casos la primera referència i, en canvi, s'esmenta la Carta dels Infants o la Declaració dels drets dels infants. De fet, en molts casos els drets a l'escola s'aborden més en qualitat d'alumnes que específicament com a infants o adolescents.

En el cas de les famílies les respostes s'assemblen força a les dels docents, ja que la majoria afirma tenir algun tipus d'informació sobre els drets de la infància i la menció explícita a la Convenció també és escassa i per sota de la Carta i la Declaració. És de destacar, per altra banda, l'estreta diferència entre el nombre de famílies que diuen que és habitual parlar de temes relacionats amb els drets humans a casa i aquelles que, al contrari, no en parlen mai o ben poques vegades.

Pel que fa a l'alumnat, la majoria dels nens i nenes de primària diuen que saben que tenen drets i reconeixen, en primer lloc, els que tenen a veure amb les seves necessitats bàsiques. Afirmen que a casa en parlen poc sovint i que sí els treballen a l'escola, sobretot a Tutoria i a Educació per a la ciutadania, a Ètica en menys mesura i val a dir que ho relacionen molt amb les activitats de lleure. A secundària, en canvi, més de tres quartes parts considera que tenen poca informació sobre els drets que els corresponen com a persones menors de 18 anys i en cap cas esmenten la Convenció com el document de referència (sí la Declaració Universal de Drets Humans). En la mateixa proporció diuen que poques vegades o mai parlen a casa de temes relacionats amb els drets dels infants i senten que es treballen poc a l'escola. Els espais prioritaris en aquest cas són també Tutoria i Educació per a la ciutadania, entre altres de menor menció: Ètica, Filosofia, Religió i Socials.

Existeix consens entre els docents de que la temàtica dels drets de la infància ha d'estar present a l'escola i a la pràctica educativa de forma transversal per tal de complir amb l'objectiu de l'educació de formar ciutadans i ciutadanes. Això ho enllacen, sobretot, amb la necessitat de promoure valors com la tolerància i el respecte. De tota manera, al costat d'aquest reconeixement unànim, insisteixen molt en que cal fer més èmfasi en el fet que, a més dels drets, existeixen els deures i les obligacions. També es fa referència a la crisi de valors que caracteritza la situació actual i a que hi ha més consciència sobre els drets individuals que els col·lectius. Es percep, en aquest sentit, una necessitat d'educar en aquests aspectes per tal de contrarestar certa tendència a la tirania en l'exigència dels seus drets. Aquesta preocupació per vincular amb insistència drets i deures es podria atribuir a certa confusió terminològica en separar un concepte de l'altre, ja que l'exercici d'un dret sempre comporta una responsabilitat.

Des de la perspectiva de les famílies, una immensa majoria creu que els drets sí estan presents en l'educació escolar del seu fill o filla i mostren satisfacció sobre com es tracten. De la mateixa

manera, però, admeten no haver participat en activitats de l'escola per conèixer i treballar temes relacionats amb els drets de la infància. L'estudi no permet dilucidar si això es deu a la falta d'informació, al desinterès de la família o al fet que el centre no ofereixi activitats d'aquesta mena.

Quant a la percepció del professorat sobre quins consideren els drets més importants, els més esmentats tenen a veure amb els drets relatius a la vida, és a dir, tenir les necessitats bàsiques cobertes com a prioritat i entre ells, l'educació n'és la referència més habitual. Per a les famílies, els drets que més caldria promoure des de l'escola tenen a veure amb la no discriminació, el respecte, la igualtat i l'opinió.

Finalment, hi ha la convicció força estesa entre el cos docent de que la vulneració de drets no està vinculada amb la realitat dels nens i nenes que van a l'escola, sinó amb infants de països llunyans. En qualsevol cas pensen que a la nostra societat no es vulneren els mateixos drets que en altres indrets del món.

3.1 El dret a la participació

La majoria de docents entenen per *participació* accions que impliquen intervenir d'alguna manera en el procés de presa de decisions: comptar amb l'alumnat per decidir sobre els temes que els afecten o que tinguin possibilitats de fer propostes i que siguin tingudes en compte. En menor mesura, alguns l'interpreten encara des del vessant menys proactiu, és a dir, en la línia de que prenguin part en les activitats que organitza el centre i que puguin ser elegits delegats. Per als estudiants de secundària el significat va clarament en la direcció de tenir un poder de decisió més que prendre part en activitats que organitza el centre o ser delegat.

L'opinió dels docents de si existeix o no una veritable participació de l'alumnat a l'escola està dividida entre el sí i el no, resposta que està en sintonia amb la dels estudiants de secundària. Respecte a la participació a nivell micro, específicament a l'aula, es fa una valoració marcadament positiva: tots els docents consideren que els i les alumnes poden opinar sempre o sovint. En el cas dels estudiants de secundària, la majoria són del mateix parer. Els temes més comuns estan vinculats a la resolució de conflictes i a la definició de regles de convivència mentre que no tindrien cap incidència en els de caràcter més pedagògic: les formes d'avaluació i en la definició del programa de l'assignatura.

Respecte a la participació al centre, l'opinió està dividida: més de la meitat de docents consideren que sí poden fer valer la seva opinió sempre o sovint mentre que la resta creu que, a diferència de l'aula, poques vegades és tinguda en compte. Per part dels alumnes, la proporció que sosté que sí pot opinar és del 50% i l'altre 50% diu que poques vegades o mai. Els temes sobre els quals poden incidir es reiteren: regles de convivència i funcionament i resolució de conflictes, amb menys mesura ús dels espais i decoració mentre que no hi ha cap referència a l'avaluació.

Quant a opinar sobre polítiques educatives, la immensa majoria de docents i alumnes creu que poques vegades o mai poden opinar davant les autoritats educatives. Davant d'això es pot dir que són més escèptics respecte d'aconseguir la participació conforme ens allunyem de l'aula. Els percentatges d'alumnes i docents que manifesten que els alumnes poden opinar "sempre" o "sovint" davant els autoritats educatives són més baixos que els que es registren en preguntar pel centre o l'aula.

Pel que fa a la concepció que tenen els docents sobre els alumnes, una tercera part del professorat considera que sí tenen idees però que els falta suport per dur-les a terme, i uns pocs pensen que la qüestió és que no estan preparats per prendre decisions sobre la seva vida. Quan la pregunta és sobre l'actitud dels adults del centre vers els estudiants, la meitat del professorat diu que escolten els alumnes sempre que els necessiten i que els donen suport en les seves iniciatives. Els més crítics (i minoritaris) consideren que l'adult sempre creu que té la raó o que demana l'opinió formalment per, al final, procedir segons la seva voluntat. Amb tot, la relació entre alumnes i docents és percebuda com a bona i en cap cas se'n fa referència negativament.

A la qüestió de com es podria millorar la relació entre alumnes i professorat, els docents proposen:

- ▲ Escoltar els alumnes i assegurar-se que se sentin valorats.
- ▲ Organitzar activitats per relacionar-se fora de l'àmbit acadèmic.
- ▲ Desenvolupar una acció tutorial adaptable per a cada tutor.
- ▲ Potenciar el vincle alumnes-docents
- ▲ Incorporar un mecanisme de resolució de conflictes per fora de la via disciplinària

L'alumnat, per la seva banda, advoca perquè la comunicació entre els dos col·lectius canviï i millori sobretot en el fet de que els adults els escoltin, els tinguin confiança i els donin suport real.

Tots els docents són partidaris de que els alumnes han de poder participar en la presa de decisions del centre però mentre per a uns pocs això ja és una fita assolida, la resta assenyala que caldria potenciar-la en els següents temes:

- ▲ Planificació i selecció de projectes temàtics a desenvolupar.
- ▲ Funcionament intern de l'escola: definició de normes de convivència, horaris, propostes de millora per al benestar en el centre, etc.
- ▲ Definició del perfil i contingut de les assignatures.
- ▲ Organització d'activitats curriculars, tallers i festes.
- ▲ Intervenció en l'elaboració del projecte educatiu de centre i de les avaluacions.

Les aportacions de l'alumnat en aquest punt són molt diverses però el comú denominador és l'interès per poder dir la seva en tot allò que sigui rellevant per a la seva vida.

4. El lloc dels drets de la infància a l'escola

A la pregunta de si fomentar una cultura de drets ha de ser una prioritat per a l'escola, el professorat respon afirmativament perquè, independentment de la disponibilitat o no d'espais curriculars, són conscients de que una de les finalitats de l'educació a Catalunya és la de formar ciutadans crítics i per a això cal educar en drets. Tanmateix, en alguns casos, s'objecta que l'escola té massa atribucions, que no hi ha espai ni temps i que en no figurar com a contingut obligatori en el currículum acadèmic, queda a mercè de la voluntat i sensibilitat de cada docent sense tenir continuïtat assegurada per al conjunt del centre.

L'opinió més crítica d'alguns docents quant al paper que ha de tenir l'escola en l'adopció d'aquesta perspectiva de drets fa referència a la pràctica de la participació. Es reconeix que se'ls escolta poc quan es tracta de consultes que portin implícits canvis importants o temes que tenen a veure amb el funcionament del centre o amb el tipus d'ensenyament que reben, si aprenen o quina opinió tenen de la relació amb el professorat. En aquest sentit, es considera

que hi ha poca participació. Sí poden existir òrgans de representativitat de l'alumnat, però això no repercuteix en que els infants i adolescents siguin més proactius expressant les seves opinions sobre els temes que els afecten. Reconeixen que és l'adult el responsable d'iniciar un procés que fomenti la participació real de l'alumnat, en una clara al·lusió a la necessitat del principi *d'aprendre a participar participant* més enllà de les instàncies consultives.

D'acord amb el parer de la majoria de docents, correspon a la família la tasca de transmetre a l'infant els deures i drets que té, però és l'escola qui ho assumeix a la pràctica perquè la família li acaba delegant temes que, sense ser de la seva responsabilitat, reclamen la seva actuació. En canvi, per a la gran majoria de les famílies, la responsabilitat de que una criatura conegui i aprengui els seus drets i com exercir-los ha de ser compartida entre l'escola i la família. En segon lloc, hi ha un bon nombre de pares i mares que pensen que correspon principalment a la família, mentre que els que creuen que és una tasca pròpia i exclusiva de l'escola és una minoria.

Quan es pregunta al professorat en quins espais de l'escola s'haurien de treballar els drets, hi ha consens, com ja s'ha dit anteriorment, en que caldria que fos un eix transversal incorporat a la vida diària del centre i que, des del moment que es contempla en el Projecte educatiu de centre (PEC), s'hauria de reflectir en la pràctica i no restringir-se a un pronunciament declaratiu. Com espais específics, el professorat considera que n'hi ha molts on els drets hi tindrien cabuda i això es demostra pel fet que ja es treballin els valors en diverses matèries. Vist així, totes les assignatures serien propícies per treballar-los però, en no ser una prioritat ni una obligació curricular, queda a mercè de la voluntat i la sensibilitat del personal docent. Malgrat aquesta suposada versatilitat, l'espai de Tutoria setmanal és reconegut com l'ídoni perquè és on més s'apel·la a la participació dels alumnes, on es poden executar projectes i encabir continguts i propostes per consolidar una escola en la qual tothom coneix la Convenció i viu els drets. La dificultat és que a la pràctica s'acaben prioritzant temes urgents del dia a dia. Altres espais de referència són Educació per a la ciutadania i Ètica per la tipologia dels seus continguts.

Més enllà d'identificar els espais educatius més adequats per treballar els drets dels infants, el professorat també ha respost a la pregunta sobre què fa l'escola per tal que infants i adolescents coneguin, comprenguin i gaudeixin dels seus drets. Les respostes són les següents:

- ▲ Incorporar el tema dins i fora del currículum mitjançant debats, xerrades, tutories i instàncies per analitzar la vida del centre.
- ▲ Ensenyar els drets i deures en diferents espais curriculars: Tutoria, Educació per a la ciutadania, Ciències socials, Ètica, etc.
- ▲ Posar un fort èmfasi en la protecció dels drets dels infants que es recullen de forma explícita en el PEC, en projectes curriculars, en plans d'acció tutorial i de formació.
- ▲ Introduir els drets com a eixos transversals en diferents matèries i donar contingut a Ètica i Tutoria.
- ▲ Treballar la Convenció a Tutoria i en resolucions de conflictes, però sense aprofundir en tots els drets i en la seva divulgació.
- ▲ Depèn de si el Pla Acció Tutorial ho contempla o no i va en funció més de la iniciativa del professorat que no pas de la planificació del centre.
- ▲ Respectar les opinions i la diversitat.
- ▲ Actuar com a promotora dels drets.
- ▲ Informar sobre els deures i també sobre els drets com a estudiants, especialment en reunions de delegats.
- ▲ A través dels molts òrgans de participació a la vida escolar i amb les famílies.

- ▲ Facilitar l'oportunitat de ser actius i participants en els diferents àmbits escolars.
- ▲ Tractar a Educació per a la ciutadania drets i obligacions dels infants, però és a partir dels mecanismes de participació quan els alumnes poden aprendre millor sobre els seus drets.

5. Cap a una escola amb drets

Abans que res, per cimentar una escola amb drets cal que hi hagi a cada centre unanimitat en les fites de l'acció educativa: obtenir millors resultats acadèmics i alhora formar ciutadans, i això ha d'estar d'alguna manera reflectit en la missió i en la visió de l'escola. El repte següent és com involucrar el professorat. En aquest aspecte, l'experiència diu que per a la institucionalització d'un projecte d'escola amb drets cal adreçar-se i treballar amb el cos docent en ple. Molt sovint aquests tipus d'iniciatives són portades a terme per un docent o per un petit grup de docents molt entusiastes i compromesos que actuen focalitzadament, però que no poden garantir que el centre se n'apropriï ni tampoc que es consolidi un procés de treball que, per definició, acostuma a ser lent i imperceptible en termes de resultats a curt termini. Tanmateix, com a punt de partida sí és recomanable un grup impulsor que ajudi a formar i a convèncer a la resta de professorat sobre la naturalesa i els objectius del projecte.

Per tal de donar resposta al desafiament de com implicar tots els docents, hi ha qui apunta que seria útil dissenyar un curs d'especialització per a docents, formar en treball transversal en equip i per projectes, aprofitar la novetat i la il·lusió de les persones que s'incorporen a l'equip docent per innovar, implementar estratègies per a un treball cooperatiu i estils de docència que superin la classe magistral.

La disponibilitat o no de recursos didàctics dedicats als drets de la infància i la consideració de si són els adequats (quant a pertinença d'objectius i correspondència amb currículum i edats) és un tema que demanda revisió immediata. Tenen a l'abast, segons el professorat consultat, una àmplia oferta de materials de suport en temes d'Educació per al desenvolupament de diverses fonts, però no està sistematitzada ni seleccionada segons criteris d'utilitat per a la inclusió de la perspectiva de drets. També, en contrast amb aquesta abundància, per exemple, escassegen recursos de caràcter pràctic que impliquin els infants o que parteixin de situacions vivencials en les quals se sentin protagonistes i capaços de fer aportacions per millorar el seu entorn immediat. D'aquesta manera, indiquen, es fugiria de la temptació de donar a conèixer els drets "repartint fotocòpies amb la relació dels drets" i missatges massa abstractes. El problema, segons al·leguen la majoria de docents, és que no disposen del temps necessari per buscar i seleccionar correctament aquests materials. En definitiva, s'imposa la demanda de recursos pràctics -més que teòrics- que siguin útils per treballar les actituds, i sobretot el respecte, i que es puguin inserir en àrees curriculars específiques.

Val a dir que ja existeixen indicis i antecedents -variablement efectius i sostenibles- en el context educatiu català de com avançar cap a una escola amb drets. En concret, els centres que han participat a l'estudi compten amb alguna experiència: un claustre de professorat informat i que ha donat mostres d'inquietud i interès al respecte, inclusió de la referència als drets de la infància en el Projecte educatiu de centre o en altres documents institucionals, incorporació de línies de treball relacionades amb valors, amb resolució de conflictes o amb mediació, entre d'altres. Però, no obstant tot això, en general aquest treball no es fa de forma sistemàtica ni adoptant expressament la Convenció com el paraigua per guiar l'acció educativa i el

desenvolupament de la vida de l'infant. Més que eixos transversals són activitats o projectes puntuals. En conseqüència, també seria necessari fer una revisió de propostes realitzades per conèixer bones (o males) pràctiques. Aquesta eventual sistematització seria una contribució per al coneixement i divulgació de pràctiques educatives rellevants.

Un altre element clau que surt de la reflexió docent és que cal apel·lar a la creativitat i a la innovació. L'exercici d'anàlisi de temàtiques i pràctiques esmentat bé mereix un esforç per introduir continguts i formats d'interès per a l'alumnat i defugir estereotípies recurrents (medi ambient, prevenció de conductes de risc, violència, consum de substàncies nocives, etc). Això comportarà aplicar principis de participació en tant que compromet a tenir en compte seriosament l'opinió del col·lectiu infantil i adolescent en pro de respostes efectives.

S'identifica alhora, com ja s'ha apuntat prèviament, que qualsevol proposta de treball en aquest tema ha d'enllaçar amb la vida quotidiana de l'infant, dintre i fora de l'escola, per tal d'establir un vincle i una coherència en termes de respecte dels seus drets. No es tracta de posar en marxa propostes despenjades unes de les altres sinó d'anar forjant un procés per assegurar un impacte en el benestar del dia a dia de l'infant. L'opinió general és que, pel sistema d'organització i pel tipus d'interrelació entre els mestres, aquests temes són de més fàcil tractament a primària que a secundària. Amb tot, de les habilitats del docent-facilitador i de la seva actitud per transmetre interès, convicció, capacitat d'escolta i respecte per les opinions emeses pels nens i nenes, en dependrà en quina mesura serà assumit per cada infant.

I un darrer aspecte és el grau d'implicació de les famílies en el coneixement i suport en l'exercici dels drets de l'infant. La connexió de l'escola amb la família és clau per superar les divergències en tema de valors entre ambdós àmbits. D'aquí la importància de generar espais de comunicació entre escola-família i formació específica adreçada a les famílies. En aquest sentit, els docents que ho viuen com un obstacle, assenyalen que seria útil conèixer altres experiències i models d'intervenció per donar resposta a la seva necessitat.

Segons l'opinió d'alguns docents, l'existència de conflictes amb les famílies depèn força de l'entorn social de l'escola. La diversitat cultural i religiosa poden condicionar molt l'agenda temàtica escolar i haver de prioritzar uns valors sobre altres: la tolerància i el respecte, en especial. La dificultat, per a alguns docents coneixedors d'aquesta realitat, rau en que implica competir amb una cultura familiar que a cops qüestiona el sentit de la feina del docent. Davant d'unes cultures tan diferents a l'autòctona, l'escola es veu obligada a apropar-se i que la família entengui la seva manera de fer. Es tracta d'un procés, i afirmen que costa molt conduir-lo. Per això, en termes de drets, consideren cabdal tenir en compte la família per evitar generar un conflicte a l'infant entre l'escola i la família. En suma, es tracta d'aclarir què correspon a l'escola i què correspon a la família i això per als actors implicats continua essent un parany confús.

6. Debilitats i fortaleces de l'àmbit escolar en la promoció d'una cultura de drets

En un exercici d'identificació de les debilitats i fortaleces a l'hora d'incloure els drets de la infància a l'escola, els resultats aportats pels docents són els següents (moltes de les qüestions ja han aflorat anteriorment):

Debilitats

- △ Poca presència de l'educació en valors a l'escola.
- △ No es dedica temps a educar en valors.
- △ Insuficient informació sobre els drets.
- △ Falta d'un projecte per a la seva inclusió o promoció.
- △ Dificultat d'instaurar un projecte transversal si no hi ha un claustre cohesionat.
- △ No és un punt fonamental de l'educació per a moltes escoles i no es recull en el PEC.
- △ Tot i estar recollit en el PEC, no acaba de ser palpable en el quefer de l'escola.
- △ Sistema de valors deteriorat: la societat hi juga en contra.
- △ Dificultat de fer un tractament continuat i no aïllat.
- △ Poc temps per preparar i per implementar adequadament.
- △ Manca de temps per abordar el tema correctament.
- △ Obligació de cenyir-se a un temari aprovat per lleis.
- △ El fet que sigui un tema transversal fa que, al final, no es tracti en cap matèria.

- △ Manca d'orientació als professors per tractar el tema de forma adient segons l'edat.
- △ Falta de formació del professorat en el tema.
- △ Reticències d'una part del professorat a perdre quotes de poder.
- △ No comptar amb caràcter de prioritats per part del professorat.
- △ Mentalitats dels docents instructives i no educatives.
- △ Actitud individualista del professorat.
- △ Poca estabilitat i mobilitat del professorat (dificulta la continuïtat de propostes engegades).
- △ Falta promoció dels professionals.

- △ Poc coneixement de l'alumnat sobre els seus drets.
- △ Multilingüisme de l'alumnat.
- △ Falta de recursos per atendre la diversitat d'alumnat.
- △ Dificultat per fer activitats participatives per als alumnes.
- △ Alumnes massa centrats en demandes i poc en responsabilitats i drets col·lectius.
- △ Reconeixen l'autoritat amb autoritarisme. No han après sobre els límits. Massa hores tancats.

- △ Existència de tutories grupals sense criteris unificats.
- △ No comptar en el currículum amb un espai específic per als drets de la infància.
- △ Rigidesa de l'aplicació del currículum que prioritza l'adquisició dels continguts conceptuals per sobre dels eixos transversals.
- △ Programes sobrecarregats de continguts. No són realistes.
- △ Necessitat de treballar-ho a cada curs i en espais concrets o àrees a banda de Tutoria i Educació per a la ciutadania.
- △ Manca de recursos per dissenyar material de qualitat per a un projecte reutilitzable.
- △ Trobar el lloc adequat al currículum.

- △ Poca implicació de les famílies.
- △ Diferències culturals entre famílies i equip docent.
- △ Poca col·laboració família-escola.
- △ Identitats religioses o culturals que impedeixen el ple exercici d'aquests drets.
- △ Prejudicis.

Fortaleses

- △ Diversitat de cultures a l'aula.
- △ Existència d'una comissió social i de l'aula d'acollida.
- △ Possibilitat de treballar transversalment si hi ha una bona coordinació.
- △ Gran quantitat de materials disponibles i noves tecnologies per a l'aprenentatge.
- △ Suport de la junta directiva.
- △ Consell escolar, grups de mediació, reunions amb direcció, bústia de suggeriments...
- △ Consciència de que cal educar en valors.

- △ Moltes hores de convivència.
- △ Existència d'hores de tutories i algunes assignatures aptes per treballar-ho.
- △ Desenvolupament d'activitats pràctiques per treballar continguts.

- △ Bona voluntat per part dels docents.
- △ Interès del professorat a apropar l'alumnat a temes vinculats a la vida real i a l'actualitat.
- △ Opinió del professorat és important per a l'alumnat.
- △ Il·lusió del professorat implicat i la seva capacitat de contagi.
- △ Professors estan preparats per treballar-ho.
- △ Disposició del professorat i de l'alumnat al diàleg.

- △ Consciència de l'alumnat sobre els seus drets inalienables.
- △ Interès de l'alumnat en un tema que els afecta.
- △ Possibilitat de parlar dels conflictes entre alumnes i donar resposta a les seves dificultats.
- △ Edat bona per incidir.
- △ Presència d'alumnes d'altres orígens amb violació de drets que facilita el debat sobre els drets.
- △ Mecanismes de participació dels alumnes.
- △ Servei de mediació amb participació de l'alumnat.

- △ Existència de programes externs que vulguin treballar amb concordança amb les escoles.
- △ Projectes externs que incentivin el treball dels drets de la infància a tota la comunitat educativa.
- △ Projecte d'UNICEF.
- △ Programes educatius (UNICEF, IO...) amb activitats adaptades a diferents edats.
- △ Famílies implicades en un model educatiu més obert.
- △ Treball conjunt amb les famílies i amb serveis socials.
- △ Comunicació família-escola.
- △ Possibilitat de fer tasques comunitàries i participatives.
- △ Existència de dies internacionals.
- △ La situació de crisi.

7. Idees per a l'acció

Alguns integrants del Grup Motor reporten haver posat en pràctica propostes d'educació per als drets, sobretot en l'espai de Tutoria o en Educació per a la ciutadania, mitjançant l'ús de jocs de cooperació per a la resolució de conflictes, elaboració de materials de sensibilització (pòsters, murals sobre els drets...), posada en marxa d'un servei de mediació a l'escola, visites a entitats socials o organitzar una setmana temàtica dedicada als drets de la infància. Altres professors admeten que no ho han treballat i que tampoc tenen constància d'experiències concretes al seu entorn, tret de debats i l'ús de recursos de suport com vídeos, fotos, articles per aproximar-se als temes de forma puntual.

Sigui com sigui la seva experiència, a la proposta de respondre a una sèrie d'eixos hipotètics (*si l'objectiu fos*), els docents han concretat una sèrie d'accions que caldria implementar amb vistes a incorporar efectivament i vivencial la perspectiva de drets en tots els nivells de la vida escolar:

Si l'objectiu fos	ACCIONS
Que els principis de la Convenció guïin la vida del centre.	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Revisar el Projecte educatiu de centre a la llum de la Convenció. ▲ Incloure els principis als documents de centre: PEC, Pla anual, Reglament de règim intern, Pla d'acció tutorial. ▲ Incorporar temes vinculats amb els drets de l'infant a les Tutories de diferents nivells d'ESO. ▲ Parlar-ne a Tutoria. ▲ Comptar amb l'alumnat en algunes accions. ▲ Reflexionar i incidir en el claustre.
Que el centre promogui efectivament la Convenció.	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Dissenyar un Pla d'acció tutorial. ▲ Treball de coordinació entre Tutories, Educació per a la ciutadania i Educació ètico-cívica. ▲ Setmana cultural sobre drets de la infància. ▲ Festa sobre valors. ▲ Participar en un seminari sobre la CDI i propostes transversals per treballar a l'escola. ▲ Acció informativa a docents, alumnat i famílies.
Que les persones adultes del centre coneguin i promoguin els drets de la infància.	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Informar el claustre sobre la Convenció i la situació de la infància al món. ▲ Realitzar activitats de sensibilització sobre la Convenció. ▲ Proporcionar lectures. ▲ Incorporar el tema en activitats curriculars. ▲ Dissenyar activitats concretes per a Tutoria.
Que les persones adultes i l'alumnat del centre coneguin i promoguin els drets de la infància.	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Treballar amb alumnes perquè coneguin i promoguin el coneixement de la CDI.
Que s'inclouguin els principis de la CDI en àrees curriculars.	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Dissenyar activitats concretes per a Tutories i pilotar-les. ▲ Incloure activitats a les programacions d'Ètica. ▲ Revisar les programacions per tal d'incorporar els principis. ▲ Els drets dels infants estan presents en tots els temes i en tot moment: és una filosofia de vida. ▲ Revisió dels Projecte curricular de centre a la llum de la Convenció. ▲ Incloure-ho a Educació per a la ciutadania i a Tutoria. ▲ Desenvolupar un contingut interdisciplinari. ▲ Prioritzar una matèria, màxim dues.
Que l'alumnat conegui i promogui els drets de la infància.	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Impulsar el treball en el tema a l'aula. ▲ Visita a UNICEF i xerrada amb tècnic o voluntari. ▲ Proporcionar lectures. ▲ Tutors treballen el tema. ▲ Participació de les activitats preparades. ▲ Elaboració d'una estratègia per portar la discussió de l'estat actual dels drets de la infància a les aules. ▲ Promoure continguts que propiciïn els valors. ▲ Donar visibilitat en el centre dels treballs fets per l'alumnat. ▲ Formar una comissió mixta alumnat-professorat de sensibilització a tota la comunitat educativa. ▲ Realització d'activitats adaptades a les diferents edats amb metodologies interactives. ▲ Es recorden els drets, es treballen a través de jocs, debats, etc.

<p>Que les famílies coneguin i promoguin els drets de la infància.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Organitzar una setmana cultural. ▲ Activitats de sensibilització amb les famílies. ▲ Jornades sobre la Convenció. ▲ Sessions formatives i informatives per a les famílies sobre la tasca que s'està portant a terme en el centre i de com es treballen els drets de la infància a l'escola. ▲ Treballar el paral·lelisme entre deures i drets dels infants. ▲ Difondre els principis de la CDI a les reunions de pares i mares. ▲ Proporcionar lectures. ▲ Divulgació de les accions realitzades per a la promoció de la Convenció a través del web del centre.
--	--

La responsabilitat de dur a terme aquestes accions s'atribueix i implica de diferent manera a: tutors, claustres de professorat, alumnes, famílies i AMPA. També assenyalen que es requeriria l'assessorament de professionals externs, i més específicament en aquest tema, d'UNICEF.

I els recursos necessaris detectats pel professorat per assolir aquests objectius serien:

- ▲ Material didàctic i de suport sobre els drets de la infància, en especial jocs i recursos d'aplicació pràctica i atractius.
- ▲ Documentació sobre la Convenció per aprofundir en el seu coneixement.
- ▲ Material programat (Educació per a la ciutadania i Tutoria).
- ▲ Material de sensibilització adaptat als diferents públics: docents, alumnes i famílies.
- ▲ Formació i assessorament en drets de la infància per a docents (formadors d'UNICEF).
- ▲ Seguiment i assessorament.
- ▲ Conèixer bones pràctiques escolars.
- ▲ Disponibilitat de temps i de personal que s'hi pugui dedicar.
- ▲ Banc de recursos de les diferents àrees que treballin els drets.

Al costat de les idees exposades des de la perspectiva docent, aquestes són les aportacions de les famílies de com l'escola les pot informar i sensibilitzar sobre els drets de la infància:

- ▲ Millorar la comunicació amb familiars realitzant tasques conjuntes.
- ▲ Conferències, col·loquis, tallers, reunions informatives adreçades a pares i mares.
- ▲ Taller de lectura de llibres específics, documentals i teatre relacionat amb el tema.
- ▲ Organitzar cicles informatius específics per a l'AMPA.
- ▲ Xerrades a alumnes perquè aquests en facin divulgació a les seves famílies.
- ▲ Activitats participatives els caps de setmana amb pares, mares, alumnes i professorat.
- ▲ Destacar al PEC quins són els drets que es treballen a l'escola. Organitzar activitats per a tota la família amb cada un d'ells i que l'AMPA ho difongui a la resta de famílies.
- ▲ Dedicar alguna activitat anual del centre (Jocs Florals) al tema dels drets de la infància (per ex. 12 mesos, 12 drets...).
- ▲ Fer difusió al butlletí de l'entrada i al web de l'AMPA.
- ▲ Utilitzar el web de l'escola com a canal d'informació i divulgació dels drets.
- ▲ Realitzar un vídeo a cada classe en el qual parlin dels seus drets per a la seva difusió.
- ▲ Organitzar debats entre alumnes.
- ▲ Plantejar situacions d'infants amb drets violats per proposar solucions.
- ▲ Campanyes escolars.
- ▲ Utilitzar jocs i dinàmiques sobre els drets.
- ▲ Informar amb vídeos, reportatges del tràfic i l'explotació sexual i laboral.
- ▲ Trobades d'infants d'escoles diferents, infants d'hospitals i de centres de menors d'edat.

ANNEXOS
ANNEXOS

Projecte “Una escola amb drets”

GRUP DE DISCUSSIÓ

Desenvolupament de la sessió (5 qüestions):

1. Considereu que esteu informats sobre els drets de la infància i l'adolescència? Quins documents o normes coneixeu que recullin aquests drets?
2. Dels drets de la infància, creieu que n'hi ha uns de més importants que altres? Quins en destacaríeu i per què? I de la vostra visió com a docents, quins drets estan més presents a la vida escolar?
3. Creieu necessari que es treballin i que es coneguin els drets de la infància a l'escola? Per què?
En la realitat, es tenen en compte? Feu-ne una valoració de com, en quin grau, en quins espais i per part de qui? A quin àmbit concret de la vida escolar caldria incorporar aquesta perspectiva de drets?
4. En la vostra opinió, caldria explicitar el tema dels drets de la infància als documents del centre: Projecte Educatiu de Centre (PEC), Pla Anual de Centre (PAC), programacions de l'aula, etc.? Per què? Quins avantatges comportaria en cada cas? Serien mesures efectives i suficients per tal de fomentar una cultura respectuosa dels drets humans de la infància?
5. Finalment, teniu idees, propostes o suggeriments per aconseguir introduir de forma efectiva els drets de la infància a l'escola i que això contribueixi a millorar la vida i el benestar de cada nen o adolescent? Claus, espais i actors.

Projecte "Una escola amb drets"

QÜESTIONARI PER A ALUMNES DE SECUNDÀRIA CURS 2010-2011

Centre : _____ Curs: _____ Edat ____ Home ____ Dona ____

<p>1) Estàs informat/da sobre els drets de la infància i l'adolescència? (marcar una sola opció amb una x)</p> <p>1. Estic molt informat/a _____</p> <p>2. Estic una mica informat/a _____</p> <p>3. Tinc poca informació _____</p> <p>4. No tinc gens d'informació _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>2) Quin/s document/s coneixes que recullin els drets de la infància?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>3) Quins drets són els més importants per a tu? Fes un llistat</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>4) A casa parleu de temes relacionats amb els drets humans? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>5) Treballeu els drets de la infància a l'escola? (marca amb x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>6) En quins espais? (marca amb una x)</p> <p>1. Assignatura _____ Quina? _____</p> <p>2. Tutoria _____</p> <p>3. Activitats de lleure _____</p> <p>4. Altres, especificar _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>7) Què és per a tu participar? (marcar una sola opció amb x)</p> <p>1. Prendre part en les activitats que organitza el centre _____</p> <p>2. Que comptin amb tu per decidir temes que t'afecten _____</p> <p>3. Que puguis elegir o ser elegit delegat/da i defensar els interessos dels seus companys/es _____</p> <p>4. Que tinguis possibilitats de fer propostes i que siguin tingudes en compte _____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>8) Creus que a l'escola existeix una veritable participació dels alumnes? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sí _____</p> <p>2. No _____</p> <p>3. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>9) Consideres que pots opinar a l'aula? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>10) Sobre quins temes? (marcar 2 per ordre "1" i "2" per als temes en els quals participen més)</p> <p>1. El programa de l'assignatura _____</p> <p>2. Les formes d'avaluació _____</p> <p>3. Com resoldre un conflicte _____</p> <p>4. Les regles de convivència _____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>11) Consideres que pots opinar al centre? (marcar amb</p>	<p>12) Sobre quins temes? (marcar 2 per ordre "1" i "2" per</p>

<p>una x)</p> <p>1. Sempre ____</p> <p>2. Sovint ____</p> <p>3. Poques vegades ____</p> <p>4. Mai ____</p> <p>5. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>als temes en els quals participen més)</p> <p>1. Les formes d'avaluació ____</p> <p>2. Com resoldre un conflicte ____</p> <p>3. Les regles de convivència i funcionament ____</p> <p>4. Ús dels espais, decoració ____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>13) Considera que tens possibilitats d'opinar sobre les polítiques educatives? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre ____</p> <p>2. Sovint ____</p> <p>3. Poques vegades ____</p> <p>4. Mai ____</p> <p>5. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>14) Sobre quins temes? (marcar 2 per ordre "1" i "2" per als temes en els quals participen més)</p> <p>1. Plans d'estudi ____</p> <p>2. Lleis d'educació ____</p> <p>3. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>15) Què penses dels teus companys i companyes del centre? (elegir les 2 opcions amb les quals més t'identifiquis i ordena-les: "1" i "2")</p> <p>1. Tenim idees però ens falta suport per dur-les a terme ____</p> <p>2. Som capaços/ces d'aconseguir el què ens proposem ____</p> <p>3. No estem preparats/des per prendre decisions sobre la nostra vida ____</p> <p>4. Desitgem ser majors d'edat per fer el què vulguem ____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>16) Què penses dels adults del centre? (elegir les 2 opcions amb les quals més t'identifiquis i ordena-les en "1" i "2")</p> <p>1. Sempre creuen que tenen la raó ____</p> <p>2. Ens donen suport en les nostres iniciatives ____</p> <p>3. Ens escolten sempre que els necessitem ____</p> <p>4. Ens demanen l'opinió però després fan el què volen ____</p> <p>5. Són d'una altra generació i per això no ens entenen ____</p> <p>6. Altres, especificar: _____</p> <p>7. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>17) Com qualificaries la relació entre alumnes i docents en el centre? (marcar una sola opció amb una x)</p> <p>1. Molt bona ____</p> <p>2. Bona ____</p> <p>3. Acceptable ____</p> <p>4. Dolenta ____</p> <p>5. Molt dolenta ____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>18) Com es podria millorar?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>19) T'agradaria participar més en la presa de decisions del centre? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sí ____</p> <p>2. No ____</p> <p>3. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>20) En quins temes?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

21. A quin curs vas començar a sentir a parlar dels drets dels infants a l'escola?

_____

22. A quina assignatura?

_____

Projecte "Una escola amb drets"

QÜESTIONARI PER A ALUMNES DE PRIMÀRIA CURS 2010-2011

Centre : _____ Curs _____ Edat ____ Home ____ / Dona _____

<p>1) Saps que tots els nens i totes les nenes del món tenen drets? (marcar una sola opció amb una x)</p> <p>1. Sí _____</p> <p>2. No _____</p> <p>3. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>2) Quins drets coneixes? Fes un llistat</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>3) I per a tu, quins són els drets més importants? Fes un llistat</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>4) A casa, parleu de temes relacionats amb els drets dels infants? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>5) I a l'escola, treballem els drets de la infància? (marca amb x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>6) En quins espais? (marca amb una x)</p> <p>1. Assignatura _____ Quina?</p> <p>_____</p> <p>2. Tutoria _____</p> <p>3. Activitats de lleure _____</p> <p>4. Altres, especificar _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>7) Quan tens una idea o una opinió, sents que els adults de l'escola t'escolten i et prenen seriosament?(marca amb x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>8) Com faries perquè tots els nens i nenes coneguessin els seus drets?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>9) Què penses dels teus companys i companyes de l'escola? (elegir 2 opcions i ordenar-les "1" i "2")</p> <p>1. Tenim idees però ens falta suport per dur-les a terme _____</p> <p>2. Som capaços/ces d'aconseguir el què ens proposem _____</p> <p>3. No estem preparats/des per prendre decisions sobre la nostra vida _____</p> <p>4. Desitgem ser majors d'edat per fer el què vulguem _____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>10) Què penses dels adults de l'escola? (elegir 2 opcions i ordenar-les "1" i "2")</p> <p>1. Sempre creuen que tenen la raó _____</p> <p>2. Ens donen suport en les nostres iniciatives _____</p> <p>3. Ens escolten sempre que els necessitem _____</p> <p>4. Ens demanen l'opinió però després fan el què volen _____</p> <p>5. Són d'una altra generació i per això no ens entenen _____</p> <p>6. Altres, especificar: _____</p> <p>7. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>11) T'agradaria participar més en les decisions que es prenen a l'escola? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sí _____</p> <p>2. No _____</p> <p>3. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>12) En quins temes?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

13. A quin curs vas començar a sentir a parlar dels drets dels infants a l'escola? _____

14. A quina assignatura? _____

Projecte "Una escola amb drets"

QÜESTIONARI PER A LES FAMÍLIES CURS 2010-2011

Centre : _____ Curs del fill o filla: Primària _____ Secundària _____

<p>1) Estàs informat/da sobre els drets de la infància i l'adolescència? (marcar una sola opció amb una x)</p> <p>1. Estic molt informat/a _____</p> <p>2. Estic una mica informat/a _____</p> <p>3. Tinc poca informació _____</p> <p>4. No tinc gens d'informació _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>2) Quin/s document/s coneixes que recullin els drets de la infància?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>3) Pensant en el teu fill o la teva filla, quins drets consideres més importants?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>4) A casa parleu de temes relacionats amb els drets humans? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre _____</p> <p>2. Sovint _____</p> <p>3. Poques vegades _____</p> <p>4. Mai _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>5) De qui creus que és la responsabilitat de que un infant sàpiga que té drets , conegui quins són i com exigir-los? (marcar una sola opció amb una x)</p> <p>1. Principalment de la família _____</p> <p>2. Principalment de l'escola _____</p> <p>3. De la família i de l'escola a parts iguals _____</p> <p>4. Altres, especificar _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>6) Quina presència tenen els drets de la infància en l'educació escolar del teu fill o de la teva filla?</p> <p>1. Molta _____</p> <p>2. Acceptable _____</p> <p>3. Poca _____</p> <p>4. Cap _____</p> <p>5. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>7) Has participat a cap activitat de l'escola per treballar i conèixer els drets de la infància?</p> <p>1. Sí _____</p> <p>2. No _____</p> <p>3. És un tema que no m'interessa _____</p> <p>4. No ho sé / No contesto _____</p>	<p>8) Estàs satisfet/a de com l'escola tracta el tema els drets de la infància en l'educació del teu fill o de la teva filla?</p> <p>1. Molt _____</p> <p>2. Acceptable _____</p> <p>3. Poc _____</p> <p>4. Gens _____</p> <p>3. No ho sé / No contesto _____</p>
<p>9) Quins drets creus que s'haurien de promoure de forma prioritària en l'educació?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>10) Idees de com l'escola pot informar i/o sensibilitzar sobre els drets de la infància a les famílies:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

Projecte "Una escola amb drets"

PRIMERA PAUTA DE TREBALL DEL GRUP MOTOR CURS 2010-2011*

Centre pilot: _____ Professor/a - mestre/a: Primària _____ Secundària _____

<p>1) Què entens per participació de les i els estudiants? (marcar una sola opció amb una x)</p> <p>1. Que prenguin part en les activitats que organitza el centre ____</p> <p>2. Que es compti amb ells/es per decidir sobre els temes que els afecten ____</p> <p>3. Que puguin elegir o ser elegits delegats/des i defensar els interessos dels seus companys/es ____</p> <p>4. Que tinguin possibilitats de fer propostes i que siguin tingudes en compte ____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>2) Creus que a l'escola existeix una veritable participació dels infants o adolescents? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sí ____</p> <p>2. No ____</p> <p>3. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>3) Consideres que els i les estudiants poden opinar a l'aula? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre ____</p> <p>2. Sovint ____</p> <p>3. Poques vegades ____</p> <p>4. Mai ____</p> <p>5. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>4) Sobre quins temes? (marcar-ne 2 per ordre "1" i "2" per als temes en els quals participen més)</p> <p>1. El programa de l'assignatura ____</p> <p>2. Les formes d'avaluació ____</p> <p>3. Com resoldre un conflicte ____</p> <p>4. Les regles de convivència ____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>5) Consideres que els i les estudiants poden opinar al centre? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre ____</p> <p>2. Sovint ____</p> <p>3. Poques vegades ____</p> <p>4. Mai ____</p> <p>5. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>6) Sobre quins temes? (marcar-ne 2 per ordre "1" i "2" per als temes en els quals participen més)</p> <p>1. Les formes d'avaluació ____</p> <p>2. Com resoldre un conflicte ____</p> <p>3. Les regles de convivència i funcionament ____</p> <p>4. Ús dels espais, decoració ____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>7) Consideres que els i les estudiants tenen possibilitats d'opinar sobre les polítiques educatives? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sempre ____</p> <p>2. Sovint ____</p> <p>3. Poques vegades ____</p> <p>4. Mai ____</p> <p>5. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>8) Sobre quins temes? (marcar-ne 2 per ordre "1" i "2" per als temes en els quals participen més)</p> <p>1. Plans d'estudi ____</p> <p>2. Lleis d'educació ____</p> <p>3. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>9) Què penses de les i els estudiants del centre? (elegir les 2 opcions amb les quals més t'identifiques i ordena-les: "1" i "2")</p> <p>1. Tenen idees però els falta suport per dur-les a terme ____</p> <p>2. Són capaços/ces d'aconseguir el què es proposin ____</p> <p>3. No estan preparats/des per prendre decisions sobre la seva vida ____</p> <p>4. Desitgen ser majors d'edat per fer el què vulguin ____</p> <p>5. Altres, especificar: _____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>10) Com penses que actua la majoria d'adults del centre? (elegir les 2 opcions i ordenar-les "1" i "2")</p> <p>1. Sempre creiem que tenim la raó ____</p> <p>2. Donem suport a l'alumnat en les seves iniciatives ____</p> <p>3. Escoltem als alumnes sempre que ens necessiten ____</p> <p>4. Demanem l'opinió però després fem el què volem ____</p> <p>5. Som d'una altra generació i per això no els entenem ____</p> <p>6. Altres, especificar: _____</p> <p>7. No ho sé / No contesto ____</p>
<p>11) Com qualificaries la relació entre alumnes i docents en el centre? (marcar amb una x)</p> <p>1. Molt bona ____</p> <p>2. Bona ____</p> <p>3. Acceptable ____</p> <p>4. Dolenta ____</p> <p>5. Molt dolenta ____</p> <p>6. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>12) Com es podria millorar?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>13) T'agradaria que les i els estudiants participessin més en la presa de decisions del centre? (marcar amb una x)</p> <p>1. Sí ____ 2. No ____</p> <p>3. No ho sé / No contesto ____</p>	<p>14) En quins temes?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

Projecte “Una escola amb drets”

SEGONA PAUTA DE TREBALL DEL GRUP MOTOR CURS 2010-2011*

Centre pilot: _____

Nom: _____

Data: _____

1. Segons la teva opinió i experiència, què fa l'escola (en general) actualment per ajudar a que infants i adolescents coneguin, comprenguin i gaudeixin dels seus drets?
2. Per a la inclusió o promoció dels drets de la infància a l'escola, identifica:

DEBILITATS - OBSTACLES	FORTALESES - OPORTUNITATS

3. Descriu breument aquelles experiències, pràctiques i propostes d'educació per als drets, que coneguis del teu entorn professional o que hagi portat a terme personalment, per tal de contribuir a la difusió i coneixement dels drets de la infància o per impulsar-ne el seu exercici (en general o algun en concret).
4. Altres comentaris que vulguis aportar:

Projecte “Una escola amb drets”

TERCERA PAUTA DE TREBALL DEL GRUP MOTOR CURS 2010-2011*

Centre pilot: _____
 Nom: _____
 Data: _____

Per tal d’aconseguir incorporar una cultura de drets a la vida escolar del centre proposem tenir en compte els següents eixos:

A. El centre incorpora efectivament els valors i principis de la Convenció dels Drets de l’Infant (CDI)
B. El centre promou efectivament els valors i principis de la CDI
C. Alumnat coneix i promou els drets de la infància
D. Adults del centre coneixen i promouen els drets de la infància
E. Famílies coneixen i promouen els drets de la infància
F. Els principis de la CDI s’inclouen en àrees curriculars
G. Els principis de la CDI guien la vida del centre
H. Altres. Especificar: .....

Quins eixos prioritzaríeu? Formula un pla d’acció per al curs 2011-2012

Eix	Accions	Qui	Quan	Necessitats

Altres comentaris que vulguis aportar: